СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 183. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 7-го серпня 1936. — VOL. XLIV. No. 183. Jersey City, N. J., Friday, August 7, 1936. THREE CENTS

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗАВІШУЄ „ПРОМИСЛОВІ" ЮНІЇ

ВАШИНГТОН. — Виконний комітет Американської Федерації Праці покінчив свій суд над „Комітетом Промислової Організації" та видав осуджуючий присуд, у котрім признає „Комітет Промислової Організації" винуватим організування конкуренційного союзу робітничих юній та завішує в членстві 10 великих робітничих юній з міліоном членів.

Завішення в членстві обовязує один місяць, по упливі котрого юнії втратять своє членство в Федерації назавжди, якщо до того часу „Комітет Промислової Організації" не відступить від своєї акції.

Виконний комітет видав свій присуд майже одноголосно. Одинокий голос проти присуду подав Давив Дубінський, президент юнії жіночих кравців. Коли хтось із комітету закидав йому, що він не повинен бути між суддями, але між обвинуваченими, бо він представляє тут юнію, яка стоїть за промислову організацію, Дубінський відповів, що в такому випадку й Вилієм Грін повинен теж бути між обвинуваченими, бо він свого часу теж заявлявся за організування робітників за промислами.

У своїй публичній заяві про цей присуд Джан Луис, голова „Комітету Промислової Організації", заявив, що присуд не здержить дальшої роботи „Комітету". Мовляв, „Комітет Промислової Організації" не то що не розвяжеться й не перестане своєї роботи, але ще її скріпить.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ РОЗМІРИ КАТАСТРОФІ ПОСУХИ.

ВАШИНГТОН. — Посуха, що обхопила найважніші рільничі околиці краю, ще не скінчилась. Уряд признає її найгіршою посухою в історії Америки, але ще не знає її розмірів. Щойно тепер він пробує зібрати докупи всі дані про цю посуху, щоб оцінити її розміри та потребу допомоги для її жертв.

Урядові обсерватори, вислані в навіщені посухою околиці, кажуть, що недавні доші що впали в деяких околицях, дають надію тільки на оживлення трави, одначе не дають гарантії на оживлення засівів. Рівночасно вони стверджують брак кооперації між ріжними допомоговими акціями.

„Адміністрація поступу праці" (W. P. A.), головна урядова організація для допомоги жертвам посухи, вже дає тепер допомогу 93,500 особам.

УРЯД СКРІПЛЯЄ СВОЮ АКЦІЮ ПРОТИ МОНОПОЛІЗАЦІЇ НАФТИ.

ШІКАҐО. — Велика лава присяжних суддів постановила поставити на суд за ширення монополю в продукції й торговлі нафти ще дальші 4 особи.

Кожна з них буде відповідати за поломання антитростового закону Шермена. Кожна з них зложила кавцію в сумі 5,000 долярів.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВ.

НЮ ЙОРК. — 8 чоловіків та 3 жінки з шайки асекураційних рекетірів признались перед прокуратором до вини. Належали вони до шайки Джейкоба Гурвіца, котрий, піймaний поліцією, дав прокураторії інформації, що довели до заарештування шайки.

Гершт шайки називав себе асекураційним брокером та мав офіс на Вол стріті. Шайка асекурувала людей проти випадків, а потім добувала гроші від асекураційних підприємств на основі фальшивих зізнань щодо випадків. Шайка мала людей, що виступали як фальшиві свідки випадків, лікарів, що подавали фальшиві свідоцтва лікувань покалічених, і таких інших.

РОБІТНИЧА ЮНІЯ ЗА КАНДИДАТУРУ РУЗВЕЛТА.

ДІТРОЙТ. — Виконний комітет юнії автомобільних робітників заявився за поновний вибір Рузвелта президентом Злучених Держав.

Комітет додає, що постанову поперти кандидатуру Рузвелта принято одноголосно.

НЕБУВАЛА ЛІКАРСЬКА ОПЕРАЦІЯ.

ВИЛМИНГТОН (Делавер). — Один нюйорський оператор зробив одному 9-літньому хлопцеві небувалу операцію проти параліжу нерву на обличчі. Хлопчина хорів у лютім на недугу „мастодоїтіс" і від того часу одна сторона його лиця не рушалася. Лікар перещепив йому на лице нерв з ноги.

Який вплив буде мати ця операція, покажеться аж по 6 місяцях.

КОМЕТА ЗГУБИЛА ХВІСТ.

Обсерватори астрономічної обсерваторії Шікаґовського університету кажуть, що комета Пелтієра зовсім несподівано стратила „хвіст", себто биндy світла, що тягнеться за звіздою. Астрономи ще не погоджуються щодо вияснення цього факту.

ОРИҐІНАЛЬНИЙ ПРОТЕСТ.

Союз готелярів і власники ресторанів у Чехословаччині звернулися до влади з домаганням заборонити оголошувати в пресі й через радіо вістки про погоду. Союз нарікає, що метеорольоґічні комунікати відстрашують туристів і прогульковців. Розуміється, що на таке домагання треба дивитися більше гумористично, ніж поважно.

САД ЗАЦВИВ УДРУГЕ.

В одній місцевости під Познанем зацвив удруге сад. Прегарно зацвили яблінки й на деревах, поруч овочів, пишаються гарні цвіти.

ХАТИ ОБОРОНИ.

Совети організують тепер по селах так звані „хати оборони". Це організація, що вчить селянську молодь стріляти, военної гімнастики, їзди верхи. Крім цього вчать там, як обходитися з технічними військовими машинами. Кожна хата оборони має бути центром, коло якого зосереджуються военно - спортові кружки.

ДИТИНА ПАДЕ З ТРЕТЬОГО ПОВЕРХУ.

В околиці міста Ґренобль у Валянс маленька дівчинка Бішон вилізла на вікно на третьому поверсі, коли всі вийшли з хати. Упавши з вікна, зачіпилась вона за якийсь ґзимс на першому поверсі, впала на дах авта, що стояв під домом, і відбившися з даху авта, впала просто в обійми якогось прохожого. Дитина не має ніодної рани, ані навіть не відчула, що впала з вікна.

ЛЮДИНА, ЯКОЇ НЕ ЧІПИЛАСЯ СМЕРТЬ.

У Капштадті помер у 81 році життя Ляйонель Філіпс, один із маґнатів молодого африканського гірництва. Ляйонеля Філіпса, що був радником відомого Сесіля Родса, знали як людину, якої не чіпалася смерть. Він брав участь у дуже багатьох битвах і завжди виходив цілий із смертельних небезпек. В 1896 р. попав у неволю бурів, які мали його розстріляти. Сидячи у вязниці Філіпс чув, як на подвірю копали для нього могилу. В останній хвилині посланець привіз вістку, що його помилували. В 1913 р. на Філіпса напав російський терорист. Револьверові кулі передіравили в кількох місцях одежу, але Філіпсові не вдіяли нічого. Раз знову вврвалася з висоти 100 метрів вінда, якою Філіпс зіздив до копальні: три чоловіки згинули на місці, четвертого нішо навіть не задраснуло. Тим четвертим був Філіпс. Іншого разу Філіпс впав у пропасть підчас експедиції в гори і вийшов ціло, втративши тільки око.

ПОМЕРЛА АНАСТАСІЯ РИБАКОВА.

В одному з Філядельфійських шпиталів померла минулої середи по довшій недузі відома українська суспільна діячка Анастасія Рибакова, проживши 53 роки. Покійна походила зі Сколього в Галичині. На американській землі брала чинну участь в українському громадському житті, була членицею ріжних організацій, писала поезії, дописи і давала відчити. Написала драму для У. Н. Союзу „Сироти". В останніх роках була головною організаторкою Союзу Українок Америки. Від 1917 року була теж членицею 45-го відділу У. Н. Союзу в Філядельфії. Тіло Покійної було в четвер у салі при 849 Норт Френклін ст. Похоронні відправи відслужать у суботу, в 9-тій год. рано, в катедральнім храмі при Френклін ст., і на цвинтарі на Факс Чейз.

ЖИД- ГІТЛЄРІВЕЦЬ.

У Відні відбувся недавно сензаційний процес сина відомого жидівського коміка Генрика Айзенбаха. Цей син Віктор вижився чудом залишився підхорунжим у гітлерівських штурмових відділах. Віктор Айзенбах був дуже заурозумілий на свою красу і навіть не допускав думки, що жінка може його зрадити. Тимчасом, як виказала розправа, жінка зрадила його таки в першу пошлюбну ніч. Походження Айзенбаха і його гітлерівський одноетрій робили сензацію серед зібраних у суді жидів.

ПОЖЕЖІ.

В кількох місцевостях Бережанщини посуха спричинила пожежі: в Мечищові згоріло ціле господарство Прибиловича. Також у Дрищеві і Літятині згоріли господарські забудування Петра Атлаховича і Йосифа Худоби.

ОДНА МІРКА ДЛЯ ШПИГУНІВ І КОМУНІСТІВ.

Міська рада міста Гродна затвердила ухвалу управи міста, щоб звільнити з посади і взагалі з публичних міських робіт усіх тих, що були судово карані за комунізм або шпигунство.

ПРОДАВ МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Варшавський „комбінатор" Мендель Гольчінський продав Яковові Мільштайнові з Соколова будинок міністерства закордонних справ за 50,000 зл., беручи 220 зл. завдатку.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИНАХІДНИК.

Угрин-Безгрішний з Рогатина винайшов новий спосіб огрівання водою. Він придумав водну піч, що відповідає всім вимогам: уживає мало палива, огріває в зимі хату рівномірним теплом, варить страви, пече хліб та інше. Кажуть, будьто до п. Угрина-Безгрішного зголошувалися вже люди з чужим капіталом, щоб фінансувати винахід, але винахідник не хоче дати його в чужі руки. Він чекає, може наші установи зацікавляться цим і справу сфінансують.

АФЕРА ПАНІ ПРЕЗИДЕНТОВОЇ.

Справа зловживань Ванди Парилевич, сестри вбитого українцями мін. Перацького, жінки президента суду апеляційного в Кракові, стає щораз голосніша. Видно, що пані Ванда трохи призналася до своєї діяльности, бо арештують щораз більше осіб, які замішані в цю брудну аферу.

Як виказало слідство, централя цього небуденного бюра була в Тарнові. Там пані Парилевич мала приятельку, яка всі справи полагоджувала. Вона також інкасувала гроші за „услуги" і відсилала до Кракова. Платилося грішми і товарами. Купці, що мали якусь справу в краківській апеляції, їздили до пані Фл. у Тарнові, знаючи, що коли свою просьбу підтримають „відповідними" арґументами, справа виграна. Урядовці могли чекати цілі роки на аванс даремно, але коли справу взяла в руки Ванда Парилевич, аванс був певний. Нераз навіть тричі до року. При ревізії в Тарнові у приятельки п. Парилевичевої знайшла поліція відтинки почтових переказів, записані в книжках, суми взятих хабарів і назвища клієнтів.

Нема майже дня, щоб до вязниці в Тарнові не привели нову якусь особу, замішану якиминебудь способом у діяльність Ванди Парилевич. У правничих колах говорять, що деякі давні справи краківської апеляції будуть розглядати наново; можлива також ревізія всіх урядничих авансів на терені краківської апеляції.

НОЖАМИ ПОКОЛОЛИ СТУДЕНТА.

На шляху між Болестрашичами і Бушковичами під Перемишлем невикриті досі напасники так сильно покололи ножами абсольвента української гімназії в Перемишлі Евгена Дедеру з Черняви, що він згинув на місці. Дедера в критичному моменті вертався з Бушкович від свого товариша Вол. Мурди. Зпочатку думали, що тло нападу політичне, але дохождення стверди ли, що Дерера впав жертвою помсти з особистих порахунків.

ВИБУХ БЕНЗИНИ.

На стації в Товмачі 16-літній Я. Курцман і 17-літній Роман Цедро запхали горючі сірники в отвори залізних бочок з бензиною і спіртом. Дійшло до вибуху газу. Курцман утратив ногу, Цедро почав горіти, але його відратували. Обох тяжко ранених відвезли до шпиталю у Станиславові.

ВІРМЕНСЬКИЙ СКРИПНИК

ЛЬВІВ. — З Тифлісу (столиця Кавказу) доносять, що там відобрав собі життя секретар центрального комітету Комуністичної Партії Вірменії, Ханджіян. Комуністичні часописи пояснюють це самогубство по своєму, мовляв, „Ханджіян не виявив достаточної пильности у викорінюванні контрреволюційних чинників, до чого він сам признався". Однакова доля всім тим, що свідомо, чи несвідомо закріпляли на рідних землях панування Москви.

НА ЩО ПОЛЬЩА МАЄ ГРОШІ?

ВАРШАВА. — Польський посол кс. Довмар ствердив у соймі, що впродовж останніх 8 літ уряд переніс з одного місця на друге 55,000 учителів. Причина перенесення у величезній більшости була „для добра служби". Ці перенесення коштували польський скарб 14,500,000 зл. Очевидно, не треба доказувати, що головне число у тих перенесеннях творили з одного боку українські вчителі, що мусіли переїздити у глиб Польщі, а з другого боку польські вчителі, що наїздили на наші землі.

ПОЛЬСЬКІ „РИЦЕЖИ" ПРИ РОБОТІ.

ТЕРНОПІЛЬ (Галичина). — Львівський „Новий Час" подає таку новинку: „В неділю, 12-го липня ц. р., в Буцневі, біля Тернополя, відбувався фестин „Каменярів". Входова брама на площу, де відбувався фестин, була прикрашена українськими прапорами. Це не подобалося місцевим „стшельцам", які вдерлися на площу фестину, звалили входову браму, а українські прапори почали топтати і дерти. „Каменярі" на те ніяк не реаґували. Коли місцевий господар Осип Кіямончук сказав: „Таке може діятися тільки в нашому селі", тоді „стшелец" Володимир Сандлок пробив його ножем, тяжко ранячи. У грізному стані Кіямончука відвезли до лічниці. „Стшельци" безкарно відійшли.

КАЦАПНЯ ТЕЖ ГУЛЯЄ.

ЛЬВІВ.—У Підлісках Великих коло Львова відбулося на днях якесь кацапське свято. Наладовані на тому святі кацапською „ідеольоґією" парубки, Федько Олексишин з Вирова, Дмитро Магеровський з Банюнина та Грицько Курман з Неслухова, напали на українських свідомих хлопців з Сокаля і двох з них, Миколу Дворянина і Михайла Безхлібника, тяжко поранили.

ГРЕЦІЯ НА ШЛЯХУ ДО ДИКТАТУРИ.

АТЕНИ. — Грецький уряд зломив силою загальний страйк, який заповіли були ліві робітничі юнії. Атени приняли сповидно спокійний вигляд, тільки вулицями переходять військові сторожі. Вслід за введенням стану облоги премієр Метаксас набув майже диктаторські права. Офіційний зазив пояснює ці міри тим, що Греції грозила велика небезпека з боку комунізму, що й хотів використати страйк на те, щоб зробити переворот у Греції і завести комуністичну диктатуру.

ФРАНЦУЗЬКА НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ПАРИЖ. — На французьку пропозицію, щоб усі держави заховали повну невтральність в еспанській революції, згодилися вже Анґлія, Бельґія, Портуґалія і Росія. Та рівночасно зі своїми пацифістичними заходами французький уряд позволив своїм горожанам їхати до Еспанії і брати там чинну участь у боротьбі проти фашистів, наскільки ці горожани є засоблені пашпортами. Вслід за тим багато французів переїздить еспанську границю, а в нутрі Франції творяться організації, які помагають тим добровольцям медикаментами і грішми.

ПАПА ПРО ВИПАДКИ В ЕСПАНІЇ.

КАСТЕЛЬ ҐАНДОЛЬФО (Італія). — Папа Пій XI, після уділення авдієнції групі втікачів з Еспанії, висказав свій жаль зприводу тих безумних подій, що відбуваються тепер в Еспанії. Він дав теж припоручення ватиканському дипльоматичному корпусові пильно слідити за тим, що діється в Еспанії, як теж за тим, що роблять інші держави, в першій мірі Росія.

ГОЛЯНДСЬКА КОРОЛЕВА АБДИКУЄ.

ЛОНДОН. — Як доносять з Лондону, старенька королева Голяндії, Вільгельміна, рішила опустити свій королівський трон на користь своєї молодої доньки Юліяни, яка незабаром має вийти заміж за шведського князя. Щоб забезпечити будучій королівській парі матеріяльне життя, старенька королева згодилася відступити на їх користь 27,000 фунтів стерлінгів річно зі своєї пенсії.

НІМЕЦЬКО-ЛИТОВСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

БЕРЛІН. — Після довших переговорів представники німецького і литовського уряду підписали торговельний договір, який є теж вступом до кращих політичних відносин між Німеччиною і Литвою, що внаслідок суперечности у Мемелі від кількох літ між тими двома державами існували.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Ente_d a_ d Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

A cepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДЧИТОВА БОЛЯЧКА

Хто з нас, що бував на вічах, не чув закидів, звернених у сторону нашої інтеліґенції, що, мовляв, вона нічого не робить, не просвічує українського робітника, не хоче давати відчитів і т. п. Не можна заперечити, що в тих докорах є деяка мірка правди. Але тут хочемо піти за старим краєм і звернути увагу на інший бік цієї справи.

Ото в краю існує у Львові при Рідній Школі така установа, що зветься „Порадня для вибору звання", що оголосила цілу низку відчитів, а референтами були самі відомі й досвідчені спеціялісти. Всіх рефератів намічено 33, що обіймали т. зв. інтелігентські фахи (лікарі, адвокати, вчителі) як теж ремесла. Такі реферати, що давали величезну масу інформацій, яких требаб шукати тижнями чи місяцями, повинніб, пише „Новий Час", зрозуміло стягнути велике число цікавих. Бо вартувало послухати людей з довголітнім досвідом про їхній фах, вивчений з власного й чужого досвіду. А в нас стільки людей з недокінченими студіями і так мало людей фахових, особливо ріжного роду ремісників! Додамо, що пороблено великий розголос тим викладам у пресі, по школах, а вреші проголошено програми відчитів іще й по львівських церквах. Ну? І як вони випали? Ось що пише про це „Новий Час":

„У перших днях було 20 до 30 людей, а останнього дня крім представників преси не було нікого".

Річ очевидна, що часопис бідкається з приводу такої байдужности нашого громадянства, а особливо молоді, до такої важної справи. Він пише, що українські інституції дістають тисячі подань у справі — посад. Але творити щось нове — нема кому. І пояснює це лихо „цілковитим браком у нас творчого, конструктивного наставлення до життя". І через те ми в житті — пливемо так, як нас „вода несе".

Як бачимо, то тут не йде тільки про те, чи були люди на відчиті. А йде про те, що це, що їх не було, є виявом інших симптомів. Це вияв того, що ми, як пише „Новий Час", записали себе до „жебрацької книги" і ніяк не хочемо себе з неї виписати. І так воно є. І тут в Америці ми теж часто воліємо нарікати й обовязково завжди винувати когось іншого, а не себе, коли не маємо в життю успіху, коли ми нічого, або дуже мало знаємо, коли ми мало до чого спосібні. Бо й тут, коли маємо нагоду чогось путнього навчитися, часто лінуємося прийти на виклад, за який навіть не треба нам дуже часто нічогісенько платити. Через байдужність і лінивство не користаємо теж з американських шкіл і викладів настільки, щоб набути знання, потрібного для творчої праці, якої так дуже потребуємо.

ГАННА БАРВІНОК

(З приводу 25-ліття смерти).

25 літ тому, а саме 23. липня 1911. року померла Олександра Михайлівна Кулішева з дому Білозерська, відома в українській літературі під іменем Ганни Барвінок.

Дружина „палкого" Пантелеймона Куліша, вона, захоплена його ентузіястичними похвалами творів Марка Вовчка, що побачили світ у 1857. р., починає і сама писати оповідання і невеликі повісті з народнього життя. Так у 1860. вперше були надруковані за підписом Ганни Барвінок два оповідання „Лихо не без добра", і „Восени літо", написані під Лубнями на Полтавщині ще в 1857. р., належать чи не до найкращих творів письменниці.

Та щоб оцінити не тільки ці перші твори, а взагалі всю творчість Ганни Барвінок, треба знайти її місце в літературі її доби, зясувати спочатку характер і напрямні тої літератури.

Олександра Михайлівна родилась у 1828 р., і виховалась на селі в небагатій поміщицькій родині та в великопанському сільському пансіоні приятельки пані Білозерської, полковниці Козакової, а пізніше знов таки в пансіоні Принцлейн у Конотопі. Письменниця мала 14 літ, коли її освіта була закінчена і вона з замилуванням віддалася сільському господарству, помагаючи своїй матері.

Невеликий був її науковий багаж: французька і німецька мова, музика, спів і танці — то все, чого вчили в пансіоні. До цього треба додати дрібно-міщанський світогляд, типовий її оточенню, що так лякав Куліша, брак розуміння соціяльних явищ і неспроможність з поодиноких випадків зробити загальні висновки. Навряд, чи цей основний інтелектуальний багаж дав би можливість того артистичного сприймання, якби виявила письменниця, якби не було ще одного чинника, що формував обличчя цеї представниці провінціяльного шляхетства.

І мати і власниця пансіону пані Козакова кохалася в українській поезії. Пані Козакова, сховавшись від своїх вихованок, яким забороняла говорити „по мужицькому", зачитувалась „Енеїдою" й іншими українськими творами, а мати, вже не ховаючись від своїх дітей із своїми симпатіями, оповідала їм старосвітські казки та співала пісні, які з дитинства навчили майбутню письменницю рідної мови, що разом з докладним знанням звичаїв, традицій, побуту створила той національний ґрунт, який став основою її поетичної творчости. Якщо додамо одідичене по матері уміння говорити з селянами та викликувати їх довіря до себе, то це, здається, буде все, з чим прийшла Ганна Барвінок на поле літературної праці.

Щож представляла собою українська література того часу?

Вже тяжко хорий доспівував свої пісні Шевченко. Його титанічна велич була настільки вища від сучасної йому доби, що його наслідувачі тільки й зуміли засвоїти собі чисто зовнішні словесні форми, всяж його революційно-націоналістична ідеольогія, таксамо як і метрика вірша, була освідомлена значно пізніше. Лише жменька сучасників могли оцінити його силу і значіння і серед тої жменьки був Куліш, та ті судді, що, засилаючи поета, заборонили йому писати і рисувати.

Даремно булоб шукати в творах письменників шістьдесятих, або сімдесятих років динаміки шевченківських переконань, але деякі його гасла були підхоплені і напр. ідея боротьби з кріпацтвом і його наслідками, (може тому, що вона просвічувала і російським письменникам), знайшла яскравий вираз у нашій літератури.

Але крім того ця доба характеристична для нашої літератури замилуванням до рідного фолкльору, коли розуміти під цим терміном і усну поезію, і звичаї, і щоденне життя, а також світогляд і забобони.

Не слід одначе змішувати ці замилування з романтикою попередньої доби, яка, як відомо, власне і збудила зацікавлення народньою творчістю.

Тепер (60-70 роки) настав час етнографічного студіювання, час наукових розвідок, етнографічних записів народньої поезії, що стає непомітної праці народницьких культурників. Тож і праця письменників і поетів стала носити характер етнографічний, себто полягала у відтворенні селянського побуту з додержанням народньої мови.

Характер і завдання художньої літератури не могли не вплинути і на літературну форму творів: якщо в попередній добі романтизму панували поема і баляда, то тепер вони мусіли уступити місце повісті й оповіданню, які часто носять характер запису з народніх уст і тому мають монольогічну форму, себто оповідання ведеться в першій особі. Така форма давала можливість зберегти той народньо-поетичний стиль, що являється таким характеристичним для цієї доби. Цей літературний напрямок В. Дорошкевич слушно називає етнографічним реалізмом і вважає його переходовим і підготовляючим до реалістично-побутової школи, в якій побут являється тільки тлом більш складного сюжету з психольогічним і соціольогічним насвітленням. Отже доба етнографічного реалізму не могла бути довгою і до неї треба зачислити тільки кілька літературних імен, між якими знайдуться і обидві письменниці того часу — Марко Вовчок і Ганна Барвінок.

Щоправда, Ганна Барвінок писала не тільки в 60 і 70 роках, а ціле свое життя і деякі її твори датовані 1911. роком, одначе за час більше як сорока літ її творчість не зазнала еволюції, а зберегла свої первісні риси, що зложились під впливом її чоловіка та пануючого тоді літературного напрямку, в часі розквіту її духових і фізичних сил. Тож і віднести її треба до групи письменників, що створили школу етнографічного реалізму.

Твори Ганни Барвінок, за словами її чоловіка, це майже дослівні записи з уст народу. Але вибір оповідачів, вибір власне того, а не іншого матеріялу з усього почутого і підсвідоме насвітлення, продиктоване укладом психіки письменниці, — це є те індивідуальне, що внесла вона в цей, здавалосяб, абсолютно обєктивний матеріял.

Щож приковує увагу письменниці, що малює вона у своїх творах? „Вона не малює", говорить Борис Грінченко, „широких громадських рухів, палких вибухів народнього почування — вона здебільшого говорить нам про семю, про семйове життя. А в житті семйовому вона також найбільшу свою увагу кладе на життя жіноче"...

Як бачимо, вибір сюжету той самий, що і в Марка Вовчка, одначе, не зважаючи на подібність тематики і приналежність до одної і тоїж самої літературної школи, твори Ганни Барвінок носять свою, тільки їм питому закраску і зберігають свій аромат.

В той час, як Марко Вовчок, за словами Дорошкевича, „відбила в своїх оповіданнях гуманний настрій шістьдесятників проти всякого особистого й соціяльного поневолення, а особливо — проти кріпацтва", Ганна Барвінок не зуміла відчути всеї жорстокої ненормальности пансько-кріпацьких взаємовідносин і радше готова схилитись у бік певної ідеалізації панської гуманности („Сирітський жаль", „Трудящий шукає долі, а доля трудящого"). Марко Вовчок відтворює кріпацтво як явище суспільне, яке нищить не тільки фізично поневолену верству селян, але, гірше того, губить морально обидві сторони і хто зна, чи ще не більше жорстоким являється воно у відношенні до панів, бо вбиває навіть у позитивних представниках риси людськости. Для Ганни Барвінок кожне нещастя звязане з кріпацтвом, є окремим випадком, незалежним від системи, і до кожного випадку вона відноситься так, якби його спричинило не людське право, від людей залежне і ними створене, а якась природня стихія. Співчуває нещасним, але причина нещастя її не обурює. Ця ріжниця творчости обох письменниць спричинила те, що Марко Вовчок власне і стала тим мостом, який зеднав школу етноґрафічного реалізму зі школою реалістично побутовою, тоді, як Ганна Барвінок лишилась до кінця життя типовою представницею першого напрямку.

Та на цьому ріжниця між письменницями не кінчиться.

Марко Вовчок навчилась української мови вже дорослою, навчилася з народньої поезії, якою захопилась під впливом свого чоловіка, етноґрафа Марковича. Тому її мова, хоч і повна народніх зворотів, носить характер певної шабльоновости. Ще більш шабльоново представлена в її творах зовнішніх героїв, особливо геройок — ця зовнішність змальована в пісні, це схема, під яку підійде кожна дівчина. І вже абсолютно книжним являється побут, письменниця не знала його і тому в її творах ми не зустрічаємо побутових подробиць.

Інший характер носять твори Ганни Барвінок. З дитячих літ приглядалась вона до життя і прислухалась мові наших селян; їх мова була її рідною мовою, їх звичаї її звичаями; кожна подробиця її побуту була їй так добре відомою, що найменшого натяку було для неї доволі, щоби вставали перед її очима барвисті образи. А мова її — прекрасна, свіжа наддніпрянська мова — повна образових виразів, поетичних зворотів, влучних спостережень.

І „палкий" Куліш, перший оцінив цей великий хист своєї дружини:

Так, ми на те у наш убогий [мир прийшли,
Щоб мову з мов людських [скалічену, забвенну,
З народніх уст узять і в перли [возвести:
Нехай живе й цвіте вона про [всю вселенну
І розіве колись ту силу сокро- [венну,
Що на той світ заніс від нас, [Бояне, ти!

І хай авторка творів не вміє абстрагувати від одиноких явищ до систем, що їх породила, хай ці твори будуть композиційно невмілими, без потреби розтягнутими — їх принадність, сила і творчість полягають не в композиції і не в провідній ідеї, а у відтворенні тла, на якому розвиваються події, маючи тут на думці не тільки звичаї, забобони, матеріяльні подробиці життя, поетичну творчість народу, але також і характери, на яких переломлювались події, також і ті духові портрети, які встають перед нами, ніби подробиці загального образу і являються також етноґрафічним матеріялом. І хоч події розтягнуті, сільські відносини ідеалізовані і перечулені, — характери, як і всі подробиці рідного життя, відтворені письменницею з глибокою правдивістю. Ці характери, ці духові портрети вражають нас своєю безпосередністю і силою. Як уже сказано вище, Ганну Барвінок цікавило переважно життя жінок теж портрети, змальовані нею, здебільша жіночі. Проходять перед нами веселі дотепні дівчата-красуні, до яких парубки горнуться, хоч і не мають вони туго „набитої скрині" („Хатне лихо"), ніжні, мрійливі співачки з гарячим бажанням щастя, з палким темпераментом („Русалка", „Квітки з сльозами"), вперті в осягненні поставленої мети, вірні раз обраному ідеалові („Перемогла", „Вірна пара", „Не було з малку, не буде й до останку"); проходять молодиці, обмануті життям у своїх дівоцьких мріях („Хатне лихо", „Пяниця", „Нещаслива доля", „Сирітський жаль"), а проте спокійні і витревалі у щоденній боротьбі, молодиці, що сміло ставлять чоло всім нещастям, без героїчної пози, але незломно і переможно захищаючи свої найдорожчі скарби — свої діти. („Молодича боротьба", „Королівщина"); проходять щасливі, горді своїми вибранцями чоловіками („Домонтар", „Перемогла"), горді не тільки своїми розкошами, але й повагою і несплямованою чесністю свого мужа, — жінки, що понад власне щастя ставлять чесне виконання взятого чоловіком на себе обовязку („Домонтар"), або такі, що високо тримають голову і понад усе ставлять честь свого роду („Праправнучка Баби Борця", „Королівщина"); тихими зорями світяться прекрасні образи спокійних трудящих жінок, що вміють знаходити красу в буденному житті і перетворити його силою особистого чару в ідилію („Лихо не без добра", „Восени літо").

Але всі вони — щасливі і безщасні, палкі і ніжні, „забісовано" вперті і спокійно вірні — всі вражають активністю натури, багатою обдарованістю від природи і сильною волею.

Ганна Барвінок не мала тенденцій, коли писала свої твори; вона не мала амбіцій до відтворювання громадських рухів, до розвязання соціологічних проблем, або психологічних колізій — для цього вона не мала ні відповідної освіти, ні покликання. Але вон безконечно любила свій рідний край, частиною якого була сама, і з артистичною вірністю закріплювала національні скарби. Тому так природно звучить кожне слово її геройок, тому відчувається стільки звязків з історичним минулим, з тими часами, коли

...полем, поли Килійським
Битим шляхом Гординиським

гуляли не чумаки, а оборонці національної волі, що передали нащадкам свої пісні, свої звичаї. І тому так поетичні вірування і забобони, тому так міцні традиції і звичаї, що сягають у прастарі часи; тому такою силою віє від них портретів, яких риси є національні, расові, виплекані історією і будуть передані наступним поколінням.

І тому сталась дивна річ: етноґрафічне тло оповідань Ганни Барвінок виросло в самоціль і перетворилось у поему, а її щирі прості твори в одно з коліщат у ланцюсі самоосвідомлення „хто ми, яких батьків..."

І тому її чоловік мав право сказати:

„Ми без кінця добро, всього дорожче волю, розсіватимем по предківському полю". — („Жінка").

Лідія Горбачева.

Мартин Комберленд.

ПРОФЕСОРОВА ПАРАСОЛЯ

Дощеві хмари вкрили небо, тому професор Гертлі Менерс не вертався до дому пішки, як звичайно, а всів до автобусу. Сидів у переповненому возі, роздумував про відчит, який саме відбув. Під пахою держав товстелезну книгу, між колінами парасолю. Професор Менерс не звертав на нікого уваги, зате подорожній, що сидів напроти нього, приглядався йому пильно. Звався він Бирді Смит, а жив із того, що використовував людську слабість ріжними штучками, та не погорджував і крадіжем.

Професор наче непритомний глядів перед себе, а кондуктор мусів тричі просити його, заки одержав від нього гроші за їзду автобусом. То певно буде професор, подумав собі Бирді, та напевно не має навіть порядного годинника. Зате ця жінка, що сидить поруч цього дивака-професора, це вже що інше. Її футро рішучо мусіло бути дуже дороге, мала ковтки, висаджувані діямантами, а на руці мала бранзолетку, висаджувану смарагдами й діямантами. Нараз Бирді аж здріґнувся з радости: він запримітив, що клямра бранзолетки отворилася, бранзолетка ледви держалася. А ще більше радувало Бирди Смита, що власниця бранзолетки не запримітила того. Кобитільки бранзолетка впала на долівку, Бирді опустить на неї ґазету, візьме її і потім скоро вискочить із автобуса. Бирді хвилювався, витягнув хусточку та втирав собі чоло. Аж нараз — автобус саме зупинився — власниця бранзолетки зірвалася з місця та поспішила до виходу. „Хвилиночку, будь ласка, це моя стація!" сказала схвильовано кондукторові, при цьому зачіпила за професора, а Бирді добре бачив, що при цьому бранзолетка відчинилася до решти та впала в напів отворену парасолю чудака-професора, що того й не замітив. Не запримітила того також власниця бранзолетки. Бирдієві мало очі не вискочили. Наче загіпнотизований дивився на парасолю кров ударила йому до голови. Тут, так близько його рук, було майно, а той чудак і не здогадудувався того. Як би й не було, Бирді мусів якось здобути цю парасолю.

Коли Бирді роздумував, як це зробити, автобус зупинився, а професор підвівся, щоб висісти. За ним скоро вискочив Бирді. З розпукою поглядав на захмарене небо та просив Бога, щоби ще не зсилав дощу. Бо як професор отворить парасолю, то вже тоді певно запримітить, як бранзолетка випаде. Професор ішов помало. Зісунув ґумку на місце й перевісив парасолю на рамени. Щось конче треба було зробити. Нараз професор перейшов через вулицю та ввійшов до каварні. Бирді бачив, що професор повісив парасолю на шараґах і сів напроти. Бирді й собі ввійшов до каварні та замовив чай. Мусів випити чай, а потім, як виходитиме, забере парасолю. Аж тут почулося: „Прошу платити!" Це сказав професор, заплатив, узяв парасолю і вийшов.

Бирді мало не закляв. Заплатив також і вийшов за професором. Цей скручував уже в бічну вулицю. Треба братися за діло і то скоро. За малу хвилиночку здогонив професора, вклонився ввічливо та сказав: „Перепрошую вас, пане, та ви через помилку взяли мою парасолю, замісць вашої. Наші парасолі висіли в каварні побіч себе".

Професор глянув на парасолю: „Можливо. Та чи ви певні того?" „Напевно, — відповів Бирді. — пізнаю мою парасолю по ґумці. Ви свою знайдете ще певно в каварні".

І він майже вирвав професорові парасолю з рук. — „Не потребуєте виправдуватися!" — додав він іще та зник за найближчим углом.

Професор вернувся до каварні. Там вейтер ввічливо запримітив:

— Пан професор знову забули свою парасолю! — і з тими словами подав йому парасолю. — Я вже добре знаю її, а ще краще пізнаю по протертій ґумці. Треба би вже нову купити.

На другий день сердитий Бирді Смит прочитав у місцевій ґазеті таке оголошення: — „Знайдено дорогоцінну бранзолетку, висаджувану діямантами та смагардами. Власниця може зголоситись у професора Гертлі Менерса 13 Морнінґтон Гил, Гемпстед".

Бирді зімняв ґазету та шпурнув нею об долівку.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

„АМЕРИКАНСЬКА ТРАГЕДІЯ".

У Бостоні страчено на електричнім кріслі 27-літнього Нюела Шермена, засудженого на смерть за вбивство власної жінки.

Справа Шермена набрала широкого розголосу через те, що вона дуже подібна фактами до подій, описаних у повісті відомого американського письменника Теодора Драйзера п. н. „Одна американська трагедія". В тій книжці автор представив молодого чоловіка, що, залюбившися в багатій дівчині, старається позбутися своєї першої, вже зведеної, любки при помочі вбивства.

Це вже друга того роду подія в Америці. Перша сталася в стейті Пенсилвенія. Це показує, як влучно письменник підхопив психольоґію американців, коли події, які він описував у своїй повісті, повторяються в життю. Не зменшує це признання для письменника, що він зібрав свої факти з іще іншої живої події; навіть як таке в життю вже трапилося ще до появи книжки Драйзера, то. це, що автор вибрав якраз цю подію як характеристичну для американців, показує, як влучно письменник підхоплює американське життя.

БАТЬКИ Й ДІТИ.

Подія, описана в повісті Драйзера „Одна американська трагедія" ріжниться від афери Нюела Шермена, за яку він тепер заплатив своїм життям; герой повісти і Шермен планував убивство жінки, бо залюбився в іншій, але герой повісти плянує вбити свою любку, котра має мати дитину, а Шермен убив свою 22-літню жінку, матір його двох дітей.

Через те подія в повісті властиво кінчиться інакше, як подія в життю. Повість кінчиться смертю дівчини, хлопця та їх ненародженої дитини. Подія в Бостоні не скінчилася ні смертю матери й батька: лишилися ще двоє дітей. Яка доля жде цих дітей, які чейже колись певно дізнаються, що їх батько втопив їх матір з любови до 18-літньої дівчини?

Чи не буде таке, що „хто кислиці поїв, а на кого оскома напала"?

ЧИЯ ВИНА?

Дехто припускає, що діти Шерменів, дозріваючи у тіні родинної трагедії, з часом зненавидять те почування, через яке їх батько став убивником їх матери.

Відомо, яке почування вони будуть винувати за цю трагедію: не інше, як любов. Робить дехто висновок, що діти Шерменів будуть боятися й ненавидіти самої згадки любови. Але чогось у роді любови їм не минути. Що тоді буде, як котре з них побачить у собі нагло признаки цього зненавидженого почування?

Чи не можливо припустити, що десь за кільканацять літ з цієї боротьби любови й ненависти до любови не вийде ще одна трагедія?

ЧИ ТЕЖ ЛЮБОВ?

Ще інші питання насуває інша свіжа подія, що наробила в Америці багацького галасу: справа вбивства матери 17-літньою дівчиною Ґлейдис МекНайт з Бейону.

Коли в афері Шермена мотив ясний, то який товчок заставив 17-літню дівчину зарубувати свою матір? Як Шермен убивав свою жінку, то відомо, що жінка стояла йому на перешкоді в бажанню злуки з любкою. Панна МекНайт, кажуть, залюблена була в хлопцеві, але в чому властиво перешкаджала їй матір?

ХОРОБЛИВЕ „Я".

Адвокат молоденької матівбивниці сказав у свій розмові з ґазетярами, що панна МекНайт це „ультра-модерна дівчина".

Відома фейлетоністка американська Дороті Денбар Бромлі каже, що того роду опис нічого не каже. На її думку, панна МекНайт це ненормальна дівчина. Її ненормальність лежить у тому, що вона мала занадто болюче „я". Проявляється воно тим, що вона не може знести ніякого спротиву ні критики. Будучи мужеською з вигляду, вона шукала запевнення своєї жіночости та знайшла собі хлопця. Як мати цьому противилася, хочби легко, дівчина дістала нападу божевілля.

Чи правдивий цей здогад, чи ні, покищо не легко сказати. Всетаки він піддає читачеві цікаві думки про небезпеку розвивання в дітей занадто болючого почуття свого „я" та про далекосяглі впливи такого наставлення до життя: адже людей з таким болючим „я" стрічаємо довкола себе кождого дня.

СТУДІЮЙ ЇЇ ЛИЦЕ.

Під таким ноголовком містить Герстова ґазета „Ню Йорк Джорнал" статтю про цю панну МекНайт. „Сдудіюй це лице", кличе до читача, „а потім питай себе: що за товчок заставив цю дівчину вбивати?"

Стаття видимо не дає ніякої відповіди на це питання, але підсуває читачеві, що він може таку відповідь дати.

Звісно, можна читачеві не давати розвязки на питання, та це робиться тоді, як читачеві дається всі факти, з котрих читач може самий знайти висновок. Одначе чи фотографія обличчя людини це такий факт, що з нього можна судити про душу людини, про її тайні думки, про скриті товчки, що штовхають людину вбивати?

Чейже й автор статті „Джорнала" такого не скаже. Якби обличчя людини було доказом її бажань, то певно брали би людей до вязниці за самий вигляд. Тимчасом людину, що таке запропонували би, взяли би до дому божевільних.

ҐАЗЕТА Й ЧИТАЧІ.

Отже, коли ґазета ставить фотографію перед читачами й каже їм студіювати це обличчя та рішати, які товчки заставили її вбивати, то замісць відповідати на її питання, можна спитатися: пощо ґазета ставить такі питання, на які вона сама не може відповісти?

Чи не було мотивом ґазети підхлібити читачам?

НАСЛІДКИ ПІДХЛІБСТВА.

Які наслідки може мати публікація такої фотографії з таким запитом?

Чи дасть читач якусь відповідь, чи може відкине він фотографію, кажучи, що таке питання пусте?

Правдоподібно, не відкине, а буде старатися на нього відповісти, щоби не признати перед самим собою свого нерозуму.

Колиж він буде відповідати, то що він буде відповідати? Досвід каже таке: хто буде шукати скритовбивчих товчків в обличчі дівчини, той буде розвязувати питання на основі свого досвіду. Досвід його складається із знання певних людей. Декого з них він не любить. Як він знайде в обличчі дівчини якусь рису з нелюбої йому людини, він легко посудить ту нелюблену людину за скритовбивчі бажання.

Чи розумно ставити такі питання?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Річниця відділу ОДВУ.

Пятьлітню річницю існування 20-го відділу ОДВУ рочестерська українська громада святкувала 4-го липня, в полученню з американським святом підписання незалежности. В першій годині зібралися на означеним місці біля Ґудман Парку парохіяльний хор, рочестерська банда, а також товариства, братства, сестрицтва, Союз Українок і інші. Звідтам при маршовій музиці банди, товариства пішли до підвищення в парку, де голова ОДВУ К. Шевчук виголосив до них промову. У ній він подав коротко історію заснування відділу, перейшов ті причини, що довели до його заснування, та подав кличі й ідеольоґію Організації Українських Націоналістів, якій теж рочестерський відділ постановив помагати, аж доки вона не виборе соборної Української Держави. Бесідник сказав, що першою ціллю українського націоналіста є боронити українську гідність, любити правдиво-українські організації, українську пісню, школу, церкву. Другою ціллю є шанувати своїх провідників, свій авторитет, свій прапор жовто-синій. Третьою ціллю є помагати нашим братам у Рідним Краю у х визвольній боротьбі. Публика, яка зібралася у числі одної тисячки, нагородила бесідника оплесками.

Потім банда, під проводом молодого В. Поповича, відограла український національний гимн. Далі забрав голос місцевий парох о. В. Турула. закликаючи громадян до суспільної дисципліни, до пошанування свого національного імени та до помочі братам у старому краю. Коли всі солідарно працюватимемо для відродження нашої державности, говорив бесідник, то ще на наших очах побачимо здійснення нашого ідеалу. Далі хор під проводом п. М. Сокільського виконав гарно кілька українських пісень, після чого наступили привіти від ріжних братств і товариств, враз з дарами від тих організацій. Желання, враз з жертвами складали: предсідник бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. Союза, М. Бінашевський; предсідник відділу У. Н. Союзу, Запорозької Січи, М. Микитинський; 36 відділу У. Н. С. сестрицтво Пр. Богородиці, який репрезентувала його предсідниця Скробач; відділ Провидіння, бр. св. Петра і Павла, який заступав І. Громковський; в імені Союзу Українок зложила желання пані Матковська; від бр. св. Николая привіт зложив п. В. Вовк. Відчитано теж писаний привіт від бувшого члена нашого відділу ОДВУ, а теперішнього голови У. Н. Союзу, п. М. Мурашка, який передав желання для відділу ОДВУ як теж для цілої рочестерської громади.

Головну промову цього свята виголосив наш гість проф. Гр. Герман. Він підкреслив потребу напруженої помочи визвольній боротьбі, що зводиться нині на рідних землях, та вказував, що цю поміч українська іміґрація в Америці успішно переводить, не зважаючи на деякі перешкоди, що вороги нашого руху кидають нам під ноги. Він вказував теж на 72 інші відділи ОДВУ, які то разом творять одну сильну націоналістичну організацію Державного Відродження України. У своїй промові він теж звертався по англійськи до роджених тут українськи молоді, закликав її йти слідами батьків, та не опускати своїх братів по крови у їх визвольних змаганнях. Потім членниця відділу відспівала гарно кілька пісень. Петро Гринів дав звіт з пять-літньої діяльности відділу та подав, скільки зібрано та скільки вислано на визвольну боротьбу і на інші інституції тут і в Рідним Краю. Всіх жертв на краєві і тутешні цілі відділ зібрав $2,000. Згадав теж про першого голову відділу, Василя Гречука. Забирав іще потім голос бувший ветеран американської армії, а теперішній лідер горожанського клюбу Юстин Юний, представляючи зібраним, як виглядала американська боротьба за незалежність.

Після того закінчено програму американським гимном і „Не пора", і гості продовжали далі забаву, заховуючи в серці приємний спомин про це свято.

Член ОДВУ.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

З великим смутком повідомляємо всі відділи Союзу Українок Америки, що наша Головна Організаторка, **пані АНАСТАСІЯ РИБАКОВА, упокоїлася в Бозі в минулу середу, дня 5 серпня ц. р.,** по операції в шпиталі у Філядельфії.

Просимо всіх членниць Союзу Українок з Філядельфії і околиці, як теж всіх інших, яким це є можливе, щоб взяли найчисленнішу участь у похороні, що відбудеться в суботу, 8-го серпня, в годині 10-тій рано, з Української Ґалі при 849 Норт Фреклін вул, у Філядельфії, на цвинтар Факс Чейз.

Головна Управа С. У. А.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ, УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І ВЕТЕРАНІВ В АМЕРИЦІ.

В суботу, неділю і понеділок, в днях 5, 6 і 7 вересня, відбудуться в Філядельфії зїзди трьох груп, а то: Ліги Української Молоді Півн. Америки, Т-ва Українських Професіоналістів і Української Стрілецької Громади.

Конґрес Ліги Української Молоді пічнеться в суботу, дня 5 вересня, в год. 10 рано в готелю „Сільвенія" Локуст і Джуніпер ул. і треватиме три дні. Просимо товариства і клюби Української Молоді висилати своїх делеґатів. Право вступу на конґрес і участь у дискусіях будуть мати також не-делеґати. По інформації писати до:

Miss STEPHANIA MONASTERSKA,
2347 Fairmount Ave., Phila., Pa.

Зїзд Т-ва Укр. Професіоналістів пічнеться в неділю, дня 6. вересня, в год. 9 рано, теж в готелю SYLVANIA і треватиме один день. По інформації писати до:

Mr. ROMAN I. SMOOK,
2006 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

Зїзд Укр. Стрілецької Громади пічнеться в понеділок дня 7. вересня, точно в год. 9 рано в Українській Ґалі, 847 N. Franklin St. По інформації писати до:

Dr. PAUL DUBAS,
1430 W. Girard Ave.,
Philadelphia, Pa.

Комітет Ліги Ккр. Молоді П. А.
Комітет Т-ва Професіоналістів.
Управа Укр. Стрілецької Громади.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ШАХИ.

Шахові фіґури в Совєтах не похожі ні трохи на звичайні шахи. На большевицькій шахівниці нема короля, королеви, вежі, коня, біґуна та пішака, бо то, на думку большевиків, виглядає занадто „по буржуйськи". Короля заступили літак, королеву радіостація, біґуни і пішаки заступлені тенками та підводними човнами. Большевицькі шахи не хочуть мати нічого спільного з „буржуйськими" шахами, зате хочуть бути якнайбільше мілітаристичні.

ВІДОЗВА
до виходців зі Старих Кут і Гуцульщини.

Комітет будови Нар. Дому в Старих Кутах приступив до будови власної домівки, де малиб приміщення всі українські організації нашого села, а які з браку власного дому і просторої домівки мусять тинятися по чужих льокалях.

Значіння Народнього Дому і власної домівки для нашого села, як також для загалу українців, є дуже велике, бо є доказом консолідації і зросту наших національних сил, — тому по війні по всіх майже селах, замешкалих українцями, Народні Доми ростуть мов гриби по дощі, а тільки наше село не змогло досі здобутися на розпочаття будови.

Допевна тепер розпочато будову, — фундаменти на корпоративній площі вже засновано і дальше мається будувати дім відповідно до залученого тут пляну, виконаного згідно з останніми досягненнями будівельної техніки, з великою салею і чисельними кімнатами для читальні Просвіти і кооперативи.

Будова може бути скінчена в короткім часі і комітет будови докладає всіх старань скінчити її якнайскорше. На перешкоді стоїть тільки брак відповідного будівельного капіталу, тому розложено будову на пару літ, хоч потреба власної домівки вже тепер є дуже пекуча.

До будови Народнього Дому приступила кооператива Господарська Спілка разом з читальнею Просвіти й обі ті інституції збирають фонди на будову: кооператива в формі уділів, який виносить 10 зл. і 1 зл. вписове, причім скількість набуття уділів не є нічим ограничена, а читальня Просвіти у формі добровільних датків на річ будови.

Жертви просимо слати до Обеднання або на адресу касієра п. Василя Цікалика с. Марка в Старих Кутах, почта Кути. Всіх жертводавців впишеться до книги.

Комітет будови Нар. Дому в Кутах Старих.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Збори Тов. Ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 8-го серпня, в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 435 Мейн вул. Просимо всіх членів прийти на час. — Василь Матійчук, предс.; Сергій Вінярський, кас.; Антін Вакулінський, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 192, повідомляє всіх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9-го серпня, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі при Кінґ вул. — М. Сичик, предс.; М. Суханчик, кас.; М. Політило, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Українська Січ, від. 44, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 9-го серпня, в годині 1:30 пополудні, в укр. правол. галі. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої вкладки. — Л. Демчук, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружиня Князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го серпня, в гали церковній, 136 Арлінгтон вул., зараз по відправі. Просимо всіх членів, старших і молодіж, прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо, щоб вирівнали свої довги, бо в противному разі будуть суспендовані. Кождий член повинен сам дбати за себе, а не секретар відділу. Також секретар не є обовязаний ходити по членах за колюктою. Просимо тих членів, що звикли платити свій розмет до Союза аж в останній день в місяці, щоб мали це в памяти, що секретар мусить висилати звіт місячний і належитість до головної каси перед 25-тим кождого місяця. Хто вірить, що Союз щира українська асекураційна установа, той повинен сам вписатися в члени й інших до цього заохотити та свої діти вписати. — І. Чопик, гол.; Д. Сілінський, скарб.; Н. Давискиба ,секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Повідомляємо членів Бр. Сош. св. Духа, від. 237, що взичайні місячні збори відбудуться в неділю, 9-го серпня ,в 2-гій годині пополудні, в У. Н. Домі. Напоминаємо членів, що цього місяця маємо дуже важні збори, тому кождий член має бути на зборах і на означений час. — Григорій Стеців, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8-го сревня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. На цих зборах будуть важні справи до полагодження. Тому приявність кождого члена є конечна. Кождий член має забрати тікети на пікнік і книжки на несподіванку. Кождий член має записатись і дістати означене місце на бенкеті ювилейного свята Тов. Дністер. Просимо прийти на час і приведіть нових членів. Не приявний член буде караний згідно зі статутом. — Д. Костишин.

ШИКАГО, ІЛЛ. Повідомляємо членів Тов. Ім. Тараса Шевченка, від. 176, що звичайні збори відбудуться 10-го серпня, в годині 7-мій ввечір. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки, або будете суспендовані. Просимо членів приєднувати нових членів до У. Н. Союза. — С. Джеорджевич, предс.; П. Бабяк, секр.; С. Дячишин, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр .св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться у вівторок, 11-го серпня, в годині 7-мій ввечір, в гали парохіяльній. Обовязком кождого члена є бути на тих зборах. Пригадуємо всім довгуючим членам, щоб прийшли на збори і вирівнали свої залеглі вкладки ,бо каса вичерпана. — М. Куба, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ
(За липень 1936)

І. Прихід:		
З перенесення		$ 42.03
Прихід у липні		1,412.72
Разом		$1,454.75
ІІ. Розхід:		
а) Висилка до краю:		
1) Визвольна боротьба	$780.00	
2) Рідна Школа	250.00	
3) Інваліди	100.00	
4) Народній Дім у Кізлові	60.00	
5) Політичні вязні	50.00	
6) Тов. „Просвіта" у Львові	40.00	
7) Письменники	60.00	
8) Сиротинець сс. василіянок	27.00	
9) Музей Визвольної Боротьби	20.00	
10) Звичайна і телеграфічна посилка грошей і листи	12.62	$1,399.62
б) Удержання канцелярії		25.00
Разом		$1,424.62
ІІІ. Зіставлення:		
Загальний прихід		$1,454.75
Розхід		1,424.62
Остається в касі Обєднання з кінцем липня 1936 р.		$ 30.13
Допомога повенянам:		
Вплинуло в липні		$52.75
Вислано повенянам		52.75

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

ДЕМОНСТРУЮТЬ „ПЕРЕСКОП ШЛУНКА"

Прилад, який можна буде назвати періскопом шлунка, можливо станеться способом для охорони перед багатьома випадками шлункової хвороби рака. Той апарат знаходиться на науковій виставі Американського Медичного Товариства в Ню Йорку.

Інструмент, ґнучку трубку, звану ґестроскоп, для огляддання середини шлунка, зладив д-р Рудольф Шиндлер, котрий прибув до Злучених Держав як іміґрант, та його товариші, д-ри Марія Ортмаєр і Джан Ф. Реншав.

Найзамітнішою прикметою того інструменту, як вражується „Освітнє Бюро", це його ґнучкість. Звдждений з ґнучкого металю, покритий гумою, складається з сорок шістьох ручно виточених сочок у нутрі. На кінці тої півтретя-стопової трубки приміщено мале світильце, а ґрубість трубки рівняється одному пальцеві руки людини.

Зогляду на свою ґнучкість можна її вигинати взад, боком та в кожну сторону, що дає лікареві змогу оглядати кожну частину середини шлунка. Д-р Шиндлер, показуючи цей прилад лікарям, держав книжку з одного боку та повертав трубкою в кожну сторону, а людина, котра гляділа крізь ту трубку, могла читати друковану сторінку без огляду на те, в котру сторону трубка була зігнена.

Вживання апарату не подражнює пацієнта та нема оба̀ви перед скаліченням тим інструментом. Гортанку пацієнта обезчулюється, трубку впускається вниз та перегляд шлунка виконується в часі одної або двох хвилин. Це можна зробити в канцелярії лікаря, почім пацієнт може піти до свого заняття. Одному пацієнтові впускали трубку до шлунка шісдесять пять разів.

Цей прилад дає багато краще й докладніші інформації про стан шлунка ніж пересвітлення Екс-рей. При помочі того приладу лікар зможе вислідити не тільки присутність рака, але теж його величину та упевнитись, чи можна перевести операцію. На випадок рани в шлунку, при помочі того апарату можна слідити за тим, чи вона гоїться або ятриться.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Тов. Запорозька Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 11-го серпня, в годині 7-мій ввечір, в гали парохіяльній, 303 Гудсон Еве. Кождий член має бути на тих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — иМкитинський, предс.; Антонів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться у вісторок, 11-го серпня, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин вул. Початок точно в годині 8-мій ввечір. — С. Гвіздь, секр.

АННА, МИКОЛА І ОЛЕКСА ГРАБАРОВИЧІ З ЦЕНТРАЛІЇ, ПА., котрі провадять Українську Радіо Програму 2 роки, і які виступатимуть на Радіовім Балю.

ПУБЛИЧНІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ОСВІТНІ ОСЕРЕДКИ.

По цілих Злучених Державах публичні бібліотеки проявляють більшу активність як будьколи до цеї пори. Їхні льокалі, призначені до читання, переповнені читачами від відчинення до зачинення. Попити за ріжнородніми книжками виказують велике збільшення. Їх авдиторії виживають на безплатні вечірні курси, лекції та дискусії. Дорадча служба має значно збільшене число зголошувань зі сторони публики.

Майже кожна американська бібліотека сьогодня має можливість постачати інформацій про книжкові видання для досліджування праці, про читання справ на біжучі теми, або систематичний курс читання.

По малих бібліотеках читач має вільний доступ до складу книжок та може особисто переглядати будьяку книжку в кожнім відділі. Проте читач не зовсім вміє визнатись, що його найбільш цікавить. Інтересовані у певній справі можуть оминути деякі добрі матеріяли у ріжних журналах, які бібліотеки мають на списі. А читання на будьяку тему є тоді хосенне, коли систематичне. Особистий вибір найбільш пожаданих книжок це тяжка справа навіть для практичного читача. Тому знавці уважно перечитують десятки книжок на ріжні теми та зладжують показники для читачів, котрі є доступні для кожного. Хто заінтересований історією, певного роду наукою або суспільними питаннями, на бажання дістане інформації, де і як їх шукати у списах або викладах.

Численні бібліотеки мають відділи з книжками чужинецьких мов, від одної чи двох полиць до великих збірок. Там можна подибати осібні шафи з книжками про горожанство та подібні теми, писані простою англійською мовою та призначені спеціяльно для читачів чужинецького роду.

Багато людей приходять до бібліотеки в першій мірі для випозичення книжок, або на те, що це є вигідне місце на проведення кількох годин часу підчас читання. Вони скоро довідуються, що бібліотека веде ріжнородну діяльність, з котрої можна користати в цілі свого піднесення на вищий ступінь культурного життя.

ФЛІС.

Зуб за зуб.

Вона: Якби ви були моїм чоловіком, я налялаб вам отруї до кави.

Він: А якби ви були моєю жінкою, я цю каву випив би.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БОСТОН, МАСС.

На політичних вязнів.

На весіллю в гром. М. Боднара, члена від. 27 ОДВУ, переведено збірку на політичних вязнів варшавського й львівського процесу, яка виносила $18.75. Отже $18 вислано до Обєднання на призначену ціль, а 75 ц. осталось у касі відділу ОДВУ. Жертвували по $1: М. Боднар, П. Боднар, Шуняк, Н. Давискиба, П. Мороз, Г. Бойко, С. Сенчук і А. Захарчук. Е. Рокотинець жертвував $5, а по 50 ц. зложили: В. Мороз, С. Ярош, С. Кучер і С. Гаврилюк. По 25 ц.: Я. Дудаш, А. Ребенецький і Е. Цироф. Окремо жертвували на ту ціль С. Сухецький, М. Ничай і Н. Мельник.

Н. Давискиба.

БУДАПЕШТЕНСЬКІ ПОЛІЦАЇ МУСЯТЬ НОСИТИ ВУСИ.

Директор будапештенської поліції д-р Ференці видав приказ, що на будуче всі поліцаї в Будапешті мусять мати гарні, буйні вуси, ще й до того випомаджені, щоби блищалися. По старій думці, лише буйні та блискучі вуси мусять у людей викликати респект і страх. А поліцаям того потрібно для повагі.

Один будапештенський часопис радить д-рові Ференцієві, щоби поліцаїв без вусів — іменував тайними поліційними агентами.

ЛІКАР ДІСТАВ ВІДШКОДУВАННЯ ВІД ПАЦІЄНТА.

У Білгороді заскаржив один зубний лікар пацієнта за відшкодування. Обвинувачений відчас того, як лікар пльомбував його зуб, вкусив лікаря в палець. І то так вкусив, що лікар мусів дати собі ампутувати палець. Корпус делікті — відкушений палець — лікар приніс на судову розправу. Обвинуваченого засудив суд на вязницю та заплату відшкодування.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

(75)

На всякий випадок вони заховали свою зброю під корчем, одначе так, щоб кожної хвилі дістати її рукою, й сівши на землю, почали щось безжурно говорити. Вони рахували, що колиб навіть Інтамо знайшов їх, то своїм поведенням вони зроблять таке враження, що, мовляв, вони зовсім не думали про втечу.

Сидячи, вони вдивлялись у вогні канібалів та вдавали, що поза ці вогні нічого їх не цікавить на світі. Ось у такій позиції застав їх Інтамо. Здалека, хоч він і бачив цілу цю групу, то не міг знати, хто вони такі. Тепер, побачивши їх, він на хвилю станув мов вкопаний у землю. Поволі гнів почав заливати його обличчя.

„Що ви тут робите?! — зашипів він півголосом. Його обридливе лице прибрало сказений вигляд. Він нервово стискав у руці великий дрючок і здавалося, що ось-ось він підійме його, щоб комусь розвалити голову. Хлопці, хоч удавали спокійних, були готові в одній секунді сягнути по зброю і скінчити раз на все з канібалом.

По короткій мовчанці Інтамо заговорив: „Котрий з вас обох є білим чарівником?" Док знав дуже добре, що Інтамо мав найбільшу злість проти нього, одначе без вагання він йому відповів: „Я ним є. Що ти хочеш від мене?" Інтамо нічого не відповів на це, тільки по хвилі вагання кинувся на нього, звівши свій дрючок догори.